

### Висновки

1. Хронічний гранулюючий періодонтит не має періодизації клінічних проявів та супроводжується лімфолейкоцитарною інфільтрацією, що розповсюджується на дентин та кістку, дає секвестри та нориці на десні. Ускладненням такого періодонтиту може бути хронічний остеомієліт.
2. В лікуванні хронічного гранулематозного періодонтиту виділяють період загострення та ремісії, пов'язані з імунологічним статусом організму. Особливо при епітеліальних гранульомах, коли у випадках зниження реактивності організму спостерігається загострення. Ускладненням такого періодонтиту може бути радикулярна кіста.

### Література

1. Боровский Е.В., Барышев Ю.Д., Максимовский Ю.М., Дмитриева Л.А., Лемецкая Т.И. Терапевтическая стоматология, М.: «Медицинское информационное агенство», 1997. - С. 218-254.
2. Вайс С.И. Терапевтическая стоматология. - М.: «Медицина», 1965. - С. 17-58.
3. Гасюк А.П., Король М.Д., Новосельцева Т.В. Пульпа зуба в норме и при патологии. -Полтава, 2004. - 140 с.
4. Иванов В.С., Урбанович Л.И., Бережной В.П. Воспаление пульпы зуба. - М.: «Медицина», 1990. - 180 с.
5. Маянский Д.Н. Клетки Купфера и система мононуклеарных фагоцитов. - Новосибирск. «Наука», 1981- 168 с.
6. Маянский А.Н., Маянский Д.Н. Очерки о нейтрофиле и макрофаге. Новосибирск: «Наука», 1983. - 302 с.
7. Серов В.В., Пауков В.С. Воспаление (Руководство для врачей) М.: «Медицина», 1995. - 639 с.

### Реферати

#### РЕЗУЛЬТАТИ ЛЕЧЕНИЯ ПЕРИОДОНТИТОВ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ИХ ПАТОГЕНЕЗА

Новосельцева Т.В., Розколупа Н.В.,  
Розколупа Е.А.

Клинико-морфологическое сопоставление хронического гранулирующего и гранулематозного периодонтитов выявило несостоятельность макрофагального иммунитета при гранулирующем периодонтите и как следствие этого наблюдается волнообразное течение процесса с периодами обострения и ремиссии.

**Ключевые слова:** периодонтит, клинико-морфологическое сопоставление.

#### RESULTS OF PERIODONTITIS' TREATMENT DEPENDING ON THEIR PATHOGENESIS

Novoseltseva T.V., Rozkolupa N.V.,  
Rozkolupa E.A.

Kliniko-morphological comparison of chronic granulating and granulomatous periodontitis exposed insolvency of macrophage immunity at granulating periodontitis and as a result of it there is an undulating flow of process with the periods of intensifying and remission.

**Key words:** periodontitis, kliniko-morphological comparison.

УДК 616.314 - 089.28:615.46

#### ОЦІНКА АДГЕЗИВНИХ ЯКОСТЕЙ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ФІКСАЦІЇ ШТИФТІВ У КОРЕНЕВОМУ КАНАЛІ

І.Ю. Попович, Т.О. Петрушанко, І.І. Сидоренко

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

*Робота є фрагментом науково-дослідної тематики «Патогенетичні підходи до методів лікування основних стоматологічних захворювань на основі вивчення механізмів пошкодження твердих тканин зубів, тканин ендодонта, пародонта та слизової оболонки порожнини рота» (№ держ.реєстр. 0104V004411).*

Після ендодонтичного лікування зубів із значними дефектами коронкової частини достатньо часто обґрунтована необхідність застосування штифтів як основи для подальшої реставрації зруйнованого зуба [2]. Показаннями до застосування внутрішньокореневих штифтів є відновлення зуба, в якому раніше було проведено ендодонтичне лікування при руйнуванні його коронкової частини від 55 до 80% [1]. Для успішного відновлення коронкової частини зубів важливе значення має вибір пломбувального матеріалу для фіксації штифтів. Це особливо актуально при застосуванні скловолоконних та склопластикових штифтів.

У сучасній практичній стоматології широке впровадження набуває нова група силерів для фіксації внутрішньоканальних штифтів - композитні матеріали подвійної полімеризації. До таких пломбувальних матеріалів належать Calibra (Dentsply), ЦАПО (Еста), Sapphire Core (TBI), Jen- DuaCem (JnD). Ці силери представляють собою слабонаповнені композити, вміст у них неорганічних часточок - приблизно 50-70% [3]. Зазначені матеріали складаються з двох паст, які перед використанням необхідно змішати у пропорції 1:1 [4]. Вони мають однакові з рідкими композитами фізико-механічні та ряд інших властивостей. Важливою характеристикою цих матеріалів є адгезія їх до поверхні дентину кореня зуба.

**Метою** роботи було визначення адгезії композитних матеріалів подвійного твердіння для фіксації склопластикових і скловолоконних штифтів до поверхні дентину кореня зуба на основі аналізу глибини проникнення силеру у поверхню дентину кореневого каналу та міцності їх адгезивного зв'язку.

**Матеріал та методи дослідження.** Для досліджень були вибрані найбільш розповсюджені у практичній роботі лікарів-стоматологів матеріал - естетичний композитний цемент подвійної полімеризації «Calibra» (Dentsply) та новий вітчизняний цемент адгезивний подвійної полімеризації - «ЦАПО» (Еста, м. Київ).

З метою визначення глибини проникнення силеру до поверхні дентину кореневого каналу було виготовлено по 8 спеціальних шліфів зубів з кожним із матеріалів. Шліфи виготовляли за нижче приведеною методикою.

На видалених за медичними показаннями фронтальних зубах верхньої щелепи людей віком від 30 до 50 років проводили інструментальну та медикаментозну обробку кореневого каналу згідно правил ендодонтичного лікування. Коронкову частину зуба відрізали від кореневої алмазним турбінним бором. Здійснювали obturaцію кореневого каналу одним із матеріалів згідно інструкції виробника. Через 24 години з кожного зразка зуба виготовляли по одному повздовжньому шліфу та забарвлювали ШИК - Альціановим синім. Шліфи вивчали під цифровим мікроскопом «Olympus BX 41» зі збільшенням в 10, 20, 40 разів.

З метою вивчення адгезивної міцності зв'язку вибраних матеріалів із поверхнею дентину кореневого каналу були виготовлені спеціальні 19 зразків зубів.

Для даної серії досліджень також використані видалені за медичними показаннями зруйновані фронтальні зуби верхньої щелепи людей віком 30-50 років. Зуби розпилювали в поперековому напрямку, формуючи стовпчики довжиною 6-8 мм. Вздовж осі зуба робили отвір за допомогою маркірованої розгортки діаметром  $1,5 \pm 0,1$  мм, імітуючи кореневий канал, підготовлений для введення і фіксації штифта. Поверхні стінок кореневого каналу зразків готували згідно інструкції виробника пломбувального матеріалу, який досліджували. Calibra та ЦАПО, також підготовлені згідно інструкції до матеріалів, вносились до отвору циліндричного зразка так, щоб з кожної сторони зразка залишилось вільне місце глибиною 2-3 мм. Проводили фотополімеризацію матеріалу з кожної сторони циліндру.

Після цього за допомогою мікрометра вимірювали довжину стовпчика досліджуваного матеріалу всередині циліндричного зразка. У вільне місце з одного із боків циліндричного зразка ставили металевий стержень діаметром 1,5 мм, а далі зразок розташовували на столику стикового механізму деформаційної установки МРК-1, піддаючи його послідовному навантаженню до моменту відриву матеріалу від стінок кореневого каналу.

Визначення адгезії проводили за формулою:  $A = \frac{F}{S}$ , де

- А - величина адгезивної міцності досліджуваного матеріалу при зсуві в МПа;
- F - граничне навантаження, при якому відбувається руйнування адгезивного з'єднання в Н;
- S - площа поверхні, по якій відбувається руйнування (мм<sup>2</sup>).

Отримані результати виконаних досліджень оброблені методами варіаційної статистики. **Результати дослідження та їх обговорення.** Аналізуючи шліфи зубів під мікроскопом виявлено в обох групах шліфів зубів рівномірне, майже однакове прилягання фіксуючого матеріалу до адгезиву та адгезиву до поверхні дентину кореневого каналу (рис.1,2).



Мал. 1 Шліф зуба з матеріалом «Calibra». 36. x20.



Мал. 2 Шліф зуба з матеріалом «ЦАПО». 36. x20.

Лінія з'єднання матеріалу з поверхнею дентину кореневого каналу безперервна по всій своїй довжині. Не має повітряних пухирців та включень. Обидва матеріали мають рівномірне, однакове забарвлення у різних ділянках. Це свідчить про гарне з'єднання матеріалу з дентином та міцність даної адгезії.

### Підсумок

Вищенаведені результати узгоджуються з даними проведених лабораторних досліджень. З'ясовано що адгезія цих матеріалів до поверхні дентину кореневого каналу зуба майже однакова і становить  $38,52 \pm 1,08$  МПа у композиту подвійної полімеризації «Calibra» та  $36,75 \pm 1,11$  МПа у матеріалу «ЦАПО». Орієнтуючись на собівартість матеріалів, які досліджувались, перевагу може бути віддана новому вітчизняному фіксуючому матеріалу - цементу адгезивному подвійної полімеризації «ЦАПО», який у декілька разів дешевше порівняно із «Calibra».

*Перспективи подальших досліджень в даному напрямку. В подальшому планується підтвердження отриманих даних цих досліджень у клініці терапевтичної стоматології*

### Література

1. Барер Г.М., Половец М.Л., Дмитрович Д.А. Стекловолоконные штифты. Сравнительный анализ прочности на изгиб // Стоматолог. - 2006 - № 11. - С. 43-44.
2. Годований В.О., Судова О.Я. Штифтові конструкції в ортопедичній стоматології. Частина 1. Активні (гвинтові) штифтові конструкції. Експериментальне дослідження // Новини стоматології. - 2001. - №3(28). - С. 49-54.
3. Ермилов Д.А. Канал запломбирован. Что делать дальше? // Клиническая эндодонтия - 2007. - Том 1, № 1-2. - С. 80-90.
4. Красимира Крастева. Безметалловые штифты уравнивают прочность на разрыв и силу давления, предупреждая раскол корня // Дент Арт. - 2001. - № 1. - С. 48-51.

### Реферати

#### ОЦЕНКА АДГЕЗИВНЫХ СВОЙСТВ МАТЕРИАЛОВ ДЛЯ ФИКСАЦИИ ШТИФТОВ В КОРНЕВОМ КАНАЛЕ

Попович И.Ю., Петрушанко Т.А., Сидоренко И.И.

В статье проведено сравнение адгезии двух материалов для фиксации штифтов. Изучалось качество прилегания материалов к поверхности дентина корневого канала на основе изучения шлифов зубов с этими материалами. С целью определения адгезивной прочности связи выбранных материалов с поверхностью дентина изготавливались специальные образцы и проводились лабораторные исследования.

**Ключевые слова:** адгезия, стеклопластиковые штифты, силер.

#### ESTIMATION ADHESION PROPERTY MATERIALS FOR FIXING PIN IN ROOT CANAL

Popovich I., Petrushanko N., Sidorenko I.

In article comparison adhesion two materials for fixing pin. Learning quality adjoining materials for surface dentine of root canal on based study polish dents with these materials. Adhesion solidly these materials with surface dentine are learning on special models in laboratory investigations.

**Key words;** adhesion, fibre glass pin, siler.

УДК 611.013.38:611.018

#### ОСОБЕННОСТИ ГИСТОТОПОГРАФИИ ЗАЧАТКОВ ЗУБОВ НИЖНЕЙ ЧЕЛЮСТИ ЧЕЛОВЕКА В ЭМБРИОГЕНЕЗЕ

И.И. Старченко

ВГУЗ Украины «Украинская медицинская стоматологическая академия», г. Полтава

Несмотря на значительное количество обстоятельных работ, посвящённым различным этапам развитию зубов [1,2,6], до настоящего времени остаются спорными и малоизученными отдельные вопросы. Так, нет единого мнения о взаимном расположении зубной пластинки и зачатков молочных и постоянных зубов, а также отношении их к источникам кровоснабжения и костным трабекулам развивающихся альвеолярных отростков. Отчасти такое положение объясняется невозможностью решения упомянутых вопросов при помощи традиционных гистологических методов [5].

**Целью** работы было изучение закономерностей динамики изменения гистотопографии зачатков зубов нижней челюсти человека во внутриутробном периоде с помощью специально разработанного нами способа морфологических исследований.

**Материал и методы исследования.** Объектом исследования являлись нижние челюсти с зачатками молочных и постоянных зубов плодов человека в период от 10 до 25 недель внутриутробного развития, которые были получены после искусственного прерывания беременности по социальным и, в ряде случаев некоторым медицинским показаниям. Забор материала проводили с учётом рекомендаций по взятию материала для морфологических исследований. Весь материал был разделён на четыре группы, в зависимости от сроков эмбриогенеза (табл.1.) После фиксации в нейтральном формалине, тотальные препараты нижних